

مشق و آلاء

در فضائل و مقامات ذکر مصیبت و
زیارت حضرت زهرا (علیها السلام)

استاد سید محمد مهدی میرباقری

برگرفته از تالیله سخنرانی های استاد
به مناسبت ایام فاطمیه ۹۲ تا ۹۴
در هیأت میثاق با شهید هادی
بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق (ع)

تقریر و تدوین:
علی جعفری هرسنانی

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه مقرر.....	۱۳
مطلع بحث: سلوک در زیارت حضرت زهرا علیها السلام	۲۱
اهمیت زیارت در فرهنگ تشیع و جایگاه ویژه زیارت حضرت زهرا علیها السلام	۲۴
علت فضائل استثنایی زیارت معصومین علیهم السلام	۲۶
معرفت امام، تنها راه وصول به توحید.....	۲۹
زیارت، طریق سیرو سلوک إلى الله.....	۳۱
سلوک توحیدی در زیارت حضرت زهرا علیها السلام	۳۴
فصل اول: مشکات ولاء و حقیقت ابتلاء حضرت زهرا علیها السلام	۳۹
میثاق بندگی و امتحان و ابتلاء حضرت زهرا علیها السلام	۴۱
ظرف ابتلاء سایرین و میثاق ولاء حضرت زهرا علیها السلام	۴۹
جلوه نور خدا در مشکات ولاء حضرت زهرا علیها السلام	۵۸
دریای ظلمت در مقابل مشکات نور حضرت زهرا علیها السلام	۶۶
عبور از ظلمات با هدایت حضرت زهرا علیها السلام	۶۸
خلاصه و جمع بندی مطالب این فصل.....	۷۱

فصل دوم: جام بلاء و نقش محوری ابتلاء حضرت زهرا (ع) ۷۵

لزوم درک عظمت و توجه به شخصیت حضرت زهرا (ع) ۷۷

سیر درگیری جریان نور و ظلمت تا بعثت نبی اکرم (ص) ۸۰

صف بندی جنود عقل در مقابل جنود جهل ۸۳

جایگاه غدیر در مقابله جریان ولایت حق و ولایت طاغوت ۹۴

سقیفه و بلاء حضرت زهرا (ع) ۱۰۶

ظهور حضرت ولی عصر (عج)، ثمره صبر و مزد ابتلاء حضرت زهرا (ع) ۱۱۶

کرب و بلاء حضرت زهرا (ع) ۱۲۰

خلاصه و جمع بندی مطالب این فصل ۱۲۸

فصل سوم: ولاء و بلاء حضرت زهرا (ع) ۱۳۳

نقش توجه به بلاء و میثاق صدیقه طاهره (ع) در درک و تصدیق ولایت ایشان ۱۳۵

توجه به بلاء اولیاء خدا، کلید فهم عبودیت آن ها ۱۴۳

کیفیت تصدیق مؤمنین نسبت به حضرت زهرا (ع) ۱۴۶

پایداری بر نبوت و ولایت پس از درک بلاء و تصدیق ولی الله ۱۴۹

صدیقه طاهره (ع)، واسطه الحاق به نبوت و ولایت ۱۵۱

معیت و همراهی با امام از طریق حضرت زهرا (ع) ۱۵۴

تفاوت درجات همراهی و معیت با امام ۱۶۵

نیاز به همراهی با امام در تمام مراتب سلوک ۱۶۷

درجات معیت و مقامات شفاعت ۱۷۱

شفاعت حضرت زهرا (ع) ۱۷۵

خلاصه و جمع بندی مطالب فصل ۱۷۹

منابع و مآخذ ۱۸۵

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

الإمامُ الرضا (عليه السلام): «رَحِمَ اللهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا»، [قال الراوى]: فَقُلْتُ لَهُ: «فَكَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ؟» قَالَ: «يَتَعَلَّمُ غُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا» (عيون أخبار الرضا، ج ۱، ص ۳۰۷)

«حمد خدایی را که اوّل همه آثار، هستی اوست و قبل از او اوّل نبوده، و آخر است بی آن که پس از او آخری باشد، خدایی که دیده بینندگان از دیدنش قاصر، و اندیشه و فهم وصف کنندگان از وصفش عاجز است. به دست قدرتش، آفریدگان را ایجاد کرد و آنان را براساس اراده خود صورت بخشید، آن گاه همه را در راه اراده خود راهی نمود و در مسیر محبت و عشق به خود برانگیخت.» (صحیفه سجّادیه، نیایش اوّل)

هیئات مذهبی که نقشی محوری و تمدن ساز در تاریخ پر فراز و نشیب جوامع شیعی داشته و دارند، شجره طّیبه‌ای هستند که مستقیماً به وسیله‌ی حضرات معصومین (علیهم السلام) غرس شده‌اند. اجتماع قلوب بر محور معصومین (علیهم السلام) و ذکر مصائب اهل بیت (علیهم السلام) خصوصاً مصائب حضرت

سیدالشهدا علیه السلام، ظرفیت منحصر به فردی را در این نهاد کهن جامعه شیعی ایجاد کرده است و آن را ظرف تحقق ولایت اجتماعی اهل بیت علیهم السلام و احیای امر آن‌ها قرار داده است.

وقوع انقلاب اسلامی به وسیله‌ی احیاگر اسلام ناب محمدی در قرن اخیر، نقطه عطفی در سیر حرکت این جریان بود. از یک سو، موانعی که تا پیش از این در مسیر حرکت و تعالی این جریان بود، برداشته شد و از سوی دیگر، مسئولیت‌ها و تعهداتی را در عرصه معادلات اجتماعی و در گستره انقلاب اسلامی، پیش روی این جریان قرار داد. هیئات مذهبی، چنان‌چه بتوانند نقش‌آفرینی لازم را در شرایط جدیدی که با آن روبه‌رو هستند، ایفا کنند، تحوّل عظیم را در نشر معارف اهل بیت علیهم السلام و احیای امر آن‌ها، که همانا احیای اسلام ناب محمدی است، رقم خواهند زد:

«مجالس عزایباید باشد و ملت باید با همه قدرت، این شعائر اسلامی را زنده نگه دارند. با زنده نگه‌داشتن او، اسلام زنده می‌شود. ... این مجالس را حفظ کنید، این‌ها اسلام را در قلوب ما زنده نگه می‌دارد.» (صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۳۳۰)

هیئت میثاق با شهدای بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق علیه السلام
 که بخش کوچکی از این جریان پویا است، همواره در تلاش برای تحقق فریضه احیای امر اهل بیت علیهم السلام در سطح ملی و بین‌المللی بوده است و به عنایت اهل بیت علیهم السلام توفیقاتی را نیز کسب نموده است؛ هر چند کاستی‌ها و نواقص متعدّدند و افق‌های فتح‌نشده بسیاری وجود دارد. یکی از عرصه‌هایی که امروزه ورود به آن ضرورت دارد، تلاش برای تبیین نظری و عالمانه جریان هیئت‌های مذهبی در جامعه شیعی است؛ تلاشی برای ورود به عرصه تولید علم و تولید نظریات علمی منبعت از این

نهاد اسلامی و بومی؛ مسیری که هرچند دشواری و پیچیدگی بالایی را داراست، ولی با نگاه تکلیف‌مدارانه، گریزی از ورود به آن نیست. البته مجموعه‌های فرهنگی و پژوهشی مختلفی تاکنون در این عرصه وارد شده و فعالیت‌های مطلوبی انجام داده‌اند، اما به نظر می‌رسد که دانشجویان و استادان بسیجی دانشگاه امام صادق علیه السلام نیز موظف هستند تا در این مسیر، نقش‌آفرینی کرده و تکلیف خود را ادا کنند، خصوصاً که مخاطب ولی‌امر مسلمین برای تحقق مأموریت «مرجعیت علمی» قرار گرفته‌اند.

به همین منظور، «واحد علمی-پژوهشی هیئت میثاق با شهدا» در دو سطح، فعالیت‌های خود را آغاز کرده است؛ در سطح اول، پژوهش‌هایی را به منظور تولید نظریه در عرصه اداره هیئات و تبیین نقش تمدنی این نهاد دنبال می‌کند؛ اما از آن جا که این سنخ از مطالعات پژوهشی، بلندمدت خواهد بود و تارسیدن به نقطه مطلوبی که قابل عرضه باشد، زمان زیادی را نیاز خواهد داشت، در کوتاه‌مدت نیز تلاش خواهیم کرد تا بر اساس سرمایه‌ای از معارف اهل بیت علیهم السلام که استادان بزرگوار در این سال‌ها، در هیئت میثاق با شهدا عرضه کرده‌اند، آثاری را تدوین کرده و در اختیار تشنگان معارف اهل بیت علیهم السلام قرار دهیم.

کتاب پیش رو که اولین دستاورد این مجموعه تلاش‌ها است، محصول مباحثی است که استاد فرزانه، حضرت آیت‌الله سیدمهدی میرباقری رحمته الله در سال‌های گذشته، به مناسبت ایام فاطمیه در هیئت میثاق با شهدا بیان فرموده‌اند و جناب آقای علی جعفری هریستانی که از دانش‌آموختگان و استادان بسیجی دانشگاه امام صادق علیه السلام و خادمان قدیمی هیئت میثاق با شهدا هستند، با مطالعه این بیانات و تلاش برای فهم و استخراج نظام فکری حضرت استاد در خصوص حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، تقریر و جمع‌بندی نموده‌اند.

طبعاً آن چه حاصل آمده، محصول نیت خالصانه و جهاد مستمر استاد
بزرگوار و مجموعه خادمان این هیئت در عرصه ی پژوهشی است. امید که
پیشنهادهای سازنده اهل نظر، برغنائی این اثر و آثار بعدی منتشر شده
از سوی هیئت میثاق با شهدا بیفزاید و بتوانیم گامی هر چند کوچک در
جهت اعتلای اندیشه و معارف اسلام ناب محمدی برداریم و قدردان و
شکرگزار دو امانت گران بار پیامبر گرامی اسلام ﷺ که همان قرآن و عترت
است، باشیم؛ إن شاء الله.

والسلام علی من اتبع الهدی
واحد علمی-پژوهشی هیئت میثاق با شهدا
بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق علیه السلام